

Goois Vogelen 2012: The next level

Hans Oosterhout

Al jaren vogel ik met volle overgave in onze geweldige regio. De grote diversiteit aan biotopen zorgt jaarlijks voor, landelijk gezien, erg leuke lijstjes. Ik ben een man van de lijstjes. Al jaren hou ik een jaarlijst bij van de soorten die ik in het Gooi heb gezien. In mijn beginjaren als jonge vogelaar moest ik het vooral hebben van via via waarnemingen, die je van andere vogelaars in het veld kreeg. Tegenwoordig gaat dat allemaal veel sneller en hipper. Internet, en dan met name de site Gooi.waarneming.nl en mobiele telefoons met apps, zoals Whatsapp maken het tegenwoordig mogelijk om snel op de hoogte te raken van waarnemingen van anderen. Ook de literatuur van tegenwoordig is enorm vooruit gegaan, zodat determinatie veel eenvoudiger is. Tijdens een regenachtige zondagmiddag kruip ik nog wel eens in mijn oude boekenkast en haal daar de vogelboekjes uit mijn beginjaren tevoorschijn, boeken zoals de Bruun en de

Kist. Gniffelend kijk ik dan naar de informatie die toen nog bekend was en zeker naar de veelal niet erg lijkende plaatjes. Dat is tegenwoordig een heel stuk beter. Van nature ben ik erg competitief ingesteld. Niet zozeer naar

anderen toe, maar voornamelijk naar mezelf. Ik probeer de lat steeds hoger te leggen om mezelf te pushen om nog een stapje verder te komen. Dat doe ik in mijn werk, mijn privéleven, maar vooral ook in mijn hobby. Al jaren lukt het me net niet om in de regio het magisch aantal van 250 vogelsoorten te zien. Daar moest maar eens verandering in komen. Na jaren met 247 (2011), 248 (2010), 234 (2007) soorten in de regio, besloot ik daarom ergens eind 2011 dat ik het jaar 2012 zou

gebruiken om te kijken of het in onze regio mogelijk is om de magische 250 jaarsoorten aan vogels te halen. Als ik mij dan eenmaal zo'n doel stel, dan ga ik er natuurlijk volledig voor. Dat zou betekenen dat ik verder niet veel buiten de regio zou gaan vogelen en zelf zo veel mogelijk in het Gooise veld zou vertoeven. Ook de mensen om mij heen waren op de hoogte van dit voornemen en zelfs op mijn werk zou ik er rekening mee kunnen houden. Een goed doel, en een jaar lang plezier op de fiets in het Gooise. Maar zou die 250 soorten haalbaar zijn? Wat zou ik daarvoor moeten doen, en waarom eigenlijk? Wie schiet daar nou wat mee op? Vragen die veel door mijn hoofd speelden. Natuurlijk, niemand schiet er wat mee op als ik zo'n doel zou halen, maar het zou voor mij wel een goede stok achter de deur zijn om zo veel mogelijk in het veld te zijn, en indirect hebben de door mij gevonden soorten natuurlijk heel wat mensen plezier opgeleverd. Aanvallend vogelen noemt Jeroen Brandjes dat, en aanvallend ben ik geweest in 2012. Af en toe moest ik wel een schop onder mijn kont krijgen (dank daarvoor, Harry, Jeroen en wie zich aangesproken voelen), maar mijn doel heeft heel wat opgeleverd.

Zo stond ik 1 januari 2012 klaar, met een mobiel, alle mogelijk ingestelde alerts, een Gooise Vogelarenwhatsappgroep, een mooi woord voor WordFeud, een goede fiets, mijn optiek en een lijf vol adrenaline van spanning en voorpret.

Januari: beginstand 0

1 Januari is traditiegetrouw de dag dat ik ga nieuwjaarsvogelen. Het was al snel duidelijk dat ik mijn record van 101 (in 2008) bij lange na niet zou gaan halen, maar met 87 vogelsoorten aan het einde van de dag, was er in ieder geval een mooi begin gemaakt van het intensieve jaar dat me te wachten zou staan. Gelukkig werkten onze ijseend en onze eider beide mee, die nam niemand me meer af. De daarop volgende dagen werden besteed aan het opvullen van de gaten die op nieuwjaarsdag waren gevallen; er zijn altijd wel soorten die op de eerste dag net niet willen lukken. Soorten, zoals bosuil, vuurgoudhaan,

geoorde fuut en baardman werden op deze manier binnen gehaald. Op 6 januari is er een winterstorm, met stevige wind uit noord-west. Heel ongebruikelijk voor deze tijd van het jaar, maar ik pluk er de vruchten van, door al vroeg op onze 'zeetrektpost' bij Muiden te zitten. Dit levert leuke soorten op, zoals grote jager, parelduiker, drieteenmeeuw en dwergmeeuw. Soorten die ik eigenlijk pas in de herfst zou verwachten, maar ze waren al binnen. Goed begin dus! Op dezelfde dag zit er een ruigpootbuizerd in de Keverdijksche Polder. Het blijkt sowieso een erg goede winter voor deze soort te zijn. Door het zachte weer in januari zijn ook steltlopers goed vertegenwoordigd, er is nog genoeg voedsel te vinden in de polders door het uitblijven van de vorst. Op 8 januari zit ik weer bij Muiden, in de hoop op naweën van de storm, dit levert kanoet en middelste zaagbek op. Op de terugweg vind ik in de Aetsveldsche Polder de eerste roodhalsgans van het jaar; er zullen er nog heel wat volgen. Op 9 januari lukt het me eindelijk, na meerdere pogingen, om de overwinterende zwarte roodstaart van het rangeerterrein bij Crailo te zien. Op 10 januari sta ik bij de Huizerpier en hoor daar de Cettis' zanger zingen. Maar goed dat ik deze al zo vroeg heb ingetikt, bij de invallende vorst verdwijnt het beest en hij wordt de rest van het jaar niet meer waargenomen. Op 12 januari meldt Ellen de Bruin een roepende mogelijke Humes bladkoning bij Nederhorst den Berg; het echte werk begint. In de vroege ochtend van 13 januari sta ik vol ongeduld te trappelen op de plek. Bij het eerste licht begint de vogel gelukkig flink te roepen en hij laat zich ook prima zien. Een nieuwe soort voor 't Gooi; daar ben ik blij mee. De vogel blijft gelukkig tot 29 januari rondhangen en ik bezoek hem vijf keer. Het is dus niet zo dat ik, als een vogel eenmaal op de lijst staat, niet meer van zo'n soort kan genieten. Deze vogel is een buitenkansje, dus ik ga er zo vaak naartoe als ik kan.

Tijdens de midwintertelling op 14 januari sta ik met vriend Harry de Klein in de Bovenmeent te kletsen als vriendin Carla van der Maas ineens heel droog zegt: "He, is dat geen ibis?" Een zwarte ibis komt vanuit het Naardermeer aanvliegen, maakt aanstalten om aan de grond te gaan in de Bovenmeent, maar besluit toch door te vliegen. Een zwarte ibis, in januari!

Zwarte ibis

Foto: Harry de Klein

We zijn alle drie met stomheid geslagen! Een dag later wordt op dezelfde plek een velduil door een blauwe kiekendief uit het veld gestoten, ook een leuke soort. Op de 18^e drijft een mannetje witoogend op de Loenderveensche Plas, een welkome soort sinds ons vaste mannetje van de Vesting Naarden spoorloos is verdwenen. Op de 24^e bevinden zich drie fraters in de Eempolders en op de 27^e vind ik een dwerggans tussen een groep brandganzen bij Muiden. Januari wordt op de 29^e voor mij afgesloten met soort 139, een kleine zilverreiger die al enkele dagen in de Keverdijksche Polder foerageert. Ik ben goed op weg, dus mijn voornemen om de 250 te gaan halen, wordt alleen maar meer kracht bijgezet.

Februari: beginstand 139

De meest algemene soorten staan inmiddels op mijn lijstje, dat geeft rust. Vanaf nu is het een kwestie van bijhouden. Na een zachte winter krijgen we begin februari een extreme kouperiode, met temperaturen die zelfs voor de vogels onverwacht komen. Op de 5^e zie ik tijdens het uitlaten van mijn hond, in de Oude Haven, bijna in het centrum van Hilversum, meerdere houtsnippen lopen. Ik kom hier al jaren en nog nooit heb ik hier een houtsnip gezien. In de navolgende dagen vind ik er ook meerdere dode vogels. De vogels hebben het zwaar. Voor vogelaars een buitenkansje, want overal duiken houtsnippen op, die zo veel honger hebben, dat ze zelfs overdag foerageren. Op de 8^e zie ik in het Laegieskamp overdag een groep van maar liefst zeven houtsnippen rondlopen; dat heb ik nog nooit eerder meegemaakt in mijn vogelaarsleven. Geeft maar aan hoe zwaar deze periode voor veel vogels was. Ook ijsvogels hebben het zwaar en sterven bij bosjes.

Op 8 februari vliegt een lepelaar rond boven de

Horstermeer; de sloten liggen dichtgevroren, dus wat doet dat beest hier? Een zeearend jaagt boven de Heintjesrak- en Broekerpolder. Op de 12^e blijkt een groepje geelgorzen rond te hangen bij de Westereng in Huizen. De geelgors blijft schaars in onze regio; jaarlijks worden er wel wat doortrekkers gezien, maar een overwinterend groepje is een buitenkans. De groep bestaat uit minimaal zes vogels en blijft tot eind februari. Half februari is de vorst het land uit en verschijnen de eerste zomervogels, bontbekplevier, grutto en scholekster zijn er als de kippen bij in de Eempolders. Op de 21^e vliegt een kraanvogel over de Eempolders, ook blijken hier maar liefst drie roodhalsganzen te zitten. Februari wordt afgesloten met soort 151; een zilverplevier bij het Naarderbos.

Maart: beginstand 151 soorten.

Begin maart gebeurt er weer iets gedenkwaardigs. Kraanvogels vliegen ieder jaar wel in kleine groepjes over ons werkgebied, maar op 6 maart is de wind voor ons Gooise vogelaars kennelijk erg gunstig. Enorme golven toeterende Kraanvogels worden uit het hele Gooi gemeld. Ik begin mijn dag met vijf exemplaren boven de Tafelbergheide, maar in de loop van de ochtend komen voortdurend formaties over Blaricum, waarvan ik vanuit de tuin van mijn ouders kan genieten. Totaal zie ik er die dag 218! Tweehonderd en achttien kraanvogels over het Gooi, weer zo'n moment dat in mijn geheugen gegrift staat; ik krijg er nu bij het typen weer kippenvel van. De meeste groepen gaan richting de Stichtse Brug om daar over te steken naar de Flevopolders en ik zit recht onder de aanvliegroute. Zelfs mijn moeder staat te springen in de tuin van zoveel vogelgeweld! Ook deze dag blijkt het grote voordeel van de snelle communicatie via mobiele telefoons. De aangesloten vogelaars houden elkaar op de hoogte zodat de gelukkigen zich naar goede plekken kunnen spoeden om groepen te onderscheppen.

Rode Wouw
Foto: Hugo Weenen

Ook een rode wouw vliegt in dezelfde richting,

maar deze dag krijgt nog een staartje als Ronald Sinoo belt met de mededeling dat hij een Amerikaanse wintertaling heeft gevonden in de Bovenmeent. Het is al laat in de middag en ik zit al na te genieten op de bank, maar binnen een paar minuten heb ik me weer in mijn wintertent gehesen en ben ik onderweg naar de Bovenmeent. Helaas is het al te snel donker en is de vogel niet meer te vinden. Zo sta ik voor het eerste licht van de 7^e maart weer in de Bovenmeent en na enig speurwerk vind ik de vogel gelukkig. Hij blijft hangen tot 5 april en wordt door veel vogelaars bezocht.

Op de 14^e drijft een grote zee-eend bij Huizen en steeds meer zomervogels komen binnendruppelen.

Dwergganzen

Foto: Hans Oosterhout

Ook vind ik deze dag een dwergganzen in de Eempolders, deze vogel blijft gelukkig wel wat langer zitten en laat zich dagenlang prima zien. Op de 24^e ben ik rustig aan het fietsen in de Eempolders als ik een alert krijg dat er een zingende Pallas' boszanger is gezien in Hilversum Noord, op de Westerheide. De rustige fietstocht verandert in een wilde actie, want ook nu is het weer laat in de middag als ik het bericht krijg. Op de plek verzamelen veel Gooise vogelaars zich en na enig zoeken wordt de vogel kort roepend gezien. Dat smaakt naar meer, dus weer een korte nacht en bij het eerst licht van de 25^e sta ik weer op de plek. De vogel is nog aanwezig en zingt volop. Normaal is de soort een doortrekker in het najaar in ons land, dus ook dit is weer een buitenkansje voor veel landelijke vogelaars. De vogel blijft plaatstrouw tot 13 april. Ik bezoek hem elf keer; wat een ontzettend leuk beest en wat een leuke zang! Op 31 maart is een tapuit de 178^e soort voor dit jaar en realiseer ik me dat 2012 wel een heel uitzonderlijk vogeljaar in de regio gaat worden. Zo veel klappers al en het jaar is net begonnen. Zou het dan toch gaan lukken dit jaar?

April: beginstand 178 soorten

Op 2 april komt er een alert van twee onzekere dunbekmeeuwen bij Muiden. Ik heb er die dag al een lange fietstocht op zitten en zit heerlijk rustig op het bankje in de Bovenmeent. Ik twijfel, want er staat een harde westenwind en ik zie dus tegen de fietstocht op. Harry, kordaat als altijd, neemt hier geen genoegen mee en schopt me praktisch op mijn fiets, verwijten naropend over mijn jaardoel... Hij heeft gelijk, achterover hangen kan dit jaar niet! Na een zware fietstocht arriveer ik in Muiden en daar blijken helaas geen dunbekmeeuwen aanwezig. Het lukt dus niet altijd, maar ook dat is een leuk aspect van onze hobby!

*Kwak. Foto:
Fr. Van Lier*

Op 3 april vliegt een kwak over de Bovenmeent, waar ik zit te genieten van een ongekende trek van wulpen.

Deze wulpen blijken tijdens de trek hele

vreemde geluiden te kunnen maken, van een afstand lijkt het net alsof er een groep oudere kwebbelende dames in aantocht is. Honderden vogels vliegen zo over. Op de 11^e verschijnt de eerste draaihals bij het Naardermeer.

Half april blijkt een paar buidelmees een nest te bouwen langs een wandelpad in Huizen. De vogels worden uiteindelijk verstoord door opdringerige fotografen, die het nodig vinden om vlak naast het nest te gaan staan om nog mooiere foto's te maken. Ook wordt er een platformpje gemaakt in het riet. Schande, gaat u diep schamen! Gelukkig blijkt later dat de vogels na verstoring een nieuw nest hebben gemaakt in een afgesloten gebiedje en dat er dit jaar wel jongen zijn uitgevlogen.

Op de 21^e vliegt een witwangstern bij het Naarderbos. De 29^e verschijnt een zwarte ibis in de Keverdijksche Polder. Ook vliegen er die dag twee grauwe kiekendieven over de Bovenmeent. Een overtrekkende zomertortel, tegenwoordig een echte zeldzaamheid in onze regio, is op 30 april de 214^e jaarsoort.

Vervolg in het aprilnummer